

LIITE 2

Otteita SLL:n Pohjois-Karjalan piirin maakuntakaavaluonnoksen ennallistamistöihin ja niiden panostuksiin liittyvästä lausunnosta

1 Kunnostusten taloudelliset panostukset

Piirin muistutuksen kohdekohtaisessa liitteessä tuotiin esille, että useiden GTK:n selvityksessä turvetuotantoon esitettyjen kohteiden vesistövaikutusten alueilla on tehty suuria taloudellisia panostuksia vesistöjen ekologisen tilan, luonnon monimuotoisuuden edistämisen, kalatalouden sekä kalastus- ja virkistyskäyttömahdollisuuksien parantamisen ja ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta. Tässä täydennyksessä näitä tietoja on vielä täydennetty joidenkin kohteiden osalta sekä selvitetty kohteisiin käytettyjen taloudellisten panostusten suuruusluokka.

b) Kalataloudelliset kunnostukset ja niihin liittyvät muut kunnostuksia tukevat vesiensuojelu- ja muut hankkeet

Kuten muistutuksen liitteessä todettiin, useiden GTK:n suunnitelmissa turvealueiksi esitettyjen kohteiden kuormituksen vaikutusalueella olevissa vesistöissä on tehty kalataloudellisia kunnostuksia (kohteet 13-16, 28, ja 32-37). Kalataloudelliset kunnostukset kohdistuvat vesistöihin, joiden alueella esiintyy luontaisesti tai niille on istutettu tai ollaan kunnostusten jälkeen istuttamassa arvokkaista kalalajeista järvihohta, taimenta, harjusta ja siikaa. Suurimmat taloudelliset panostukset kohdistuvat Koitajoen alajuoksulle planktonsiian luontaisille esiintymisalueille suunniteltujen turvehankkeiden 13-15 (**tarkoittaa osin tai kokonaan yhtiön mailla sijaitsevia Kauhasuota ja Kuuksensoita S ja N**) vaikutusalueelle, Lieksanjoen, Pudasjoen ja Naarvajoen valuma-alueille, missä ovat suunnitteilla olevat turvevaraukset 35-37 ja Vaikkojoen alueelle (34). Muilla kohteilla taloudelliset panostukset ovat toistaiseksi olleet pienempiä. Jukajoen ja Kissapuron (32) kalataloudelliset kunnostukset käsiteltiin jo Jukajoen valuma-aluekunnostusten yhteydessä.

Koitajoen alueella tehtäviä planktonsiian elinympäristöjen ja niitä tukevia valuma-alueiden kunnostuksia on toteutettu Euroopan unionin rahoittamassa Freshabit LIFE IP Koitajoen osahankkeessa. Koitajokeen ja siihen laskevaan Kelsimäjokeen rajoittuvien ojitettujen Pieni- ja Iso Piitsonsuo sekä Sammalpuronsuo (kokonaispinta-ala noin 300 ha) ennallistaminen kuuluu myös Koitajoen vesiensuojelun ja sitä kautta planktonsiian elinympäristöjen edistämishankkeisiin. Hanke toteutetaan Tornator Oy:n, Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ja Hiilipörssi Oy:n yhteistyönä. Ennallistamistyöt ovat alkaneet vuoden 2021 alussa. Kelsimäjoen kautta Koitajokeen tulisivat laskemaan suunniteltujen turvekenttien 13-15 vedet. Piitsonsuo aluetta on aiemmin kaavailtu myös turvetuotantoon, mutta edellisen vaihekaavan yhteydessä suo poistettiin turvetuotantovarauksista. Luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnissa (2018) suuret meanderoivat joet erotettiin omaksi luontotyyppikseen. Koitajoen alueet, joihin uudesta turvetuotannosta syntyvät vaikutukset kohdistuisivat, ovat merkittävä tätä luontotyyppiä edustava kohde.

Kalataloudellisten kunnostusten osalta kustannusten kokonaisarvio ei ole kovin tarkka, koska kunnostustöitä on tehty jo pitkään, eikä piirin ole ollut mahdollista saada kaikkia kunnostukseen tai niiden tukitoimiin liittyviä kustannuksia. Toisaalta mahdollisten turvehankkeiden vaikutusta suurimpien Lieksanjoen reitin ja Koitajoen vesistöjen kunnostusten kannalta voidaan kohdentaa vain osin, mutta lähtökohtana on, että kuormituksen haitalliset vaikutukset arvioidaan kohdistuvan laajalti näiden vesistöjen ja niiden arvokkaiden kalalajien elinympäristöjen tilaan sekä lajien kantojen kehitykseen ja kalastuksen kehittämiseen. Lisäksi tuotantoalueet vaikuttavat, ainakin alueellisesti, näiden vesistöjen ekologiseen tilaan. **Kaikkien vesistöjen kalataloudellisiin kunnostuksiin ja niitä tukeviin valuma-alueilla tehtävien vesiensuojelullisten kunnostustöiden kokonaiskustannukset ovat arviolta 3,4–3,5 miljoonaa euroa.**

Piirin tietojen mukaan Koitajoelle suunniteltujen erilaisten kalataloudellisten ja vesiensuojelukustannusten kokonaisrahoitus on vähintään 1,7 milj. euroa, tosin rahoitukset koskevat laajempaa aluetta Koitajoella, kuin nyt käsiteltyjen yhtiön maille suunniteltujen turvealueiden haitalliset vesistövaikutukset.